

RECENSION

Originaltitel Jag är Ingrid
Regi Stig Björkman
Producent Stina Gardell
Manus Stig Björkman, Stina Gardell, Dominika Daubenbüchel
Foto Malin Korkeasalo, Eva Dahlgren
Medverkande Alicia Vikander, Isabella Rossellini, Ingrid Rossellini, Roberto Rossellini, Pia Lindström, Fiorella Mariani, Liv Ullmann, Sigourney Weaver, Jeanine Basinger m fl
Sverige 2015
Längd i tid 1 tim 54 min
Distributör Nonstop Entertainment AB

Ingrid Bergman vid filmkameran i Frankrike. Ur *Jag är Ingrid*.
Dist: Nonstop Entertainment AB

Jag är Ingrid

"I've gone from saint to whore, and back to saint again, all in one lifetime" Hur kunde dessa dramatiska ord uttalas av en blyg liten svenska som bara följde sin dröm?

När Ingrid Bergman är tolv år ber hon att Gud ska rädda hennes älskade sjuke pappa. Men snart är han, liksom hennes mamma som dog när hon bara var tre, borta. Fastern som tar hand om henne lämnar strax jordelivet och Ingrid står väldigt ensam i världen. En hjärtskärande inledning till Stig Björkmans dokumentär *Jag är Ingrid* som prisades vid Filmfestivalen i Cannes. Som för övrigt var draperad av affischer med hennes leende ansikte till minne av hundraårsdagen.

Ingrid struntade i "rötter" i tillvaron. Inte desto mindre kånkade hon under sitt flackande liv runt på en diger minnesskatt. Lådor fyllda med allt från skolböcker till 16-mm-filmer som dottern Isabella Rossellini anförtrodde regissören Stig Björkman när de träffades och talade om att göra en film om 'mamma'.

Björkman, som mer än någon annan intresserat sig för filmskapandets alla komponenter, processer och människor, var ett givet val. Respektfullt och utan inställsamhet saxar han fram skådespelaren, kvinnan, maken och modern.

Och det är Ingrids egna ord, intimt förmedlade av Alicia Vikander, tillsammans med Michael Nymans nerviga musik, som lotsar oss genom en privat sfär av egna familjefilmer, dagboksanteckningar och brev. Fragment från ett liv som var Ingrids skapelse utifrån passion, drömmar, drivkrafter och behov.

"Jag begär inte mycket, men jag vill ha allt." Drömmarna slog in men efter ett år på Dramatens elevskola följde hon sin inre röst och gick in vid den betydligt mindre ansedda filmen. Nygift och nybliven mamma lockas hon av David O. Selznick till Hollywood som infriar allt. Roller, pengar och framgång. Ett tag. Anpassar sig men är obekväm. Hon upptäcker ett annat sätt att skådespela när hon överger sin svenske man och dotter i USA för att arbeta och leva med regissören Roberto Rossellini i neorealismens Italien. Att improviserat skådespeleri inte passade henne alls insåg hon långt senare.

Amerika fördömer nu sin före detta 'Good girl' och trumpetar

att; "ur hennes aska kommer ett bättre Hollywood träda fram". Kring hennes ständiga uppbrott och beslut att själv välja vem hon ska älska, hur hon ska leva, rejält i klinch med tidens snäva kvinnoideal och dubbelmoral, kretsar mycket av dokumentären. Inte underligt att hon starkt identifierade sig med Jeanne d'Arc som hon gestaltade både på film och scen.

Ingrid var uppriktig, målmedveten och bestämd i sina val. Skådespeleriet var hennes livsluft. Fyra barn, tillvanda med parazzis och i olika grad av sorg, kom i kläm. Lite av deras bitterhet finns med, dock mildrad med en viss förståelse. Dottern Pias teori att Ingrid redan som liten kopplade kameraögat med sin far fotografens starka kärlek är säkert relevant. Kanske Ingrid inte var mamman som sa åt barnen att borsta tänderna men hon var alltid rolig, charmig och underbar att vara med. De hade bara önskat mer av henne.

Glada familjesammankomster och sedvanliga tokerier framför kameran blir extremt privata. Men det sätter fokus på allas våra minnen. Uppdiktade, friserade eller sanna. Bilderna i sig säger egentligen inte så mycket men Björkman sätter in Ingrid i ett historiskt perspektiv. Några intressanta glimtar visar hennes och maken Petters bilresa genom ett Europa och Tyskland med nazismens uppmarsch. Det hade varit intressant att veta mer om vad hon tänkte om det och att filma vid det tyska filmbolaget UFA.

Jag är Ingrid blir med sina småfilmer, där hon ofta håller i kameran själv, ett unikt tidsdokument. Med dagens inflation av "selfie"-dokumentation där alla skapar sina varumärken genom Instagram och Twitter kommer det privata aldrig te sig lika lockande som det gjorde då. Catherine Deneuve suckade i Cannes att det inte görs riktiga filmstjärnor längre. Förmodligen har hon rätt. Ingrid Bergman var en av de sista mytiska. Även om hon här får vara mest mänskliga.

Louise Lagerström

FILMRUTAN